

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (+370) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Seimo Lituanistikos
tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijai

2025-09-22 Nr. S-142

DĖL SIŪLYMŲ KEISTI MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMĄ

Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKG, Taryba) atkreipia dėmesį, kad Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas (toliau – Įstatymas) nors ir nustato, kad Lietuvoje mokslas ir studijos grindžiami lituanistikos prioritetu, tačiau Įstatyme trūksta sąvokos *lituanistika* įvardijimo ir konkrečių nuostatų, kurios užtikrintų šio prioriteto įgyvendinimą. Siekdama ištaisyti šią padėtį, Taryba siūlo keisti Įstatymą:

- Siūlome papildyti Įstatymo **3-io straipsnio 3 dalį**, kuri nustato mokslo ir studijų lituanistikos prioritetą, konkrečiau įvardijant, ko siekiama įtvirtinant šį prioritetą (tarp siekių paminint lituanistikos svarbą visuomenės patriotiškumo ir atsparumo krizėms ugdymui ir pan.). Taip pat būtina papildyti šio straipsnio **4 dalį** priskiriant pagrindinėms aukštojo mokslo skatinimo kryptims baltistikos (lituanistikos) plėtrą ne tik užsienyje, bet ir pačioje Lietuvoje.

- Įstatymo **4 straipsnį** siūlome papildyti nauja dalimi, pateikiančia sąvokos *lituanistika* apibrėžimą. EKG ekspertai parengė šios sąvokos apibrėžimą remdamiesi nuomone, kad lituanistika visų pirma yra susijusi su lietuvių tautos savasties ypatybėmis (kalba, kultūra, istorija ir pan.), o ne su visai Lietuvos valstybei svarbių aspektų ir reiškinių visumos didžiuole įvairove.

- Įstatymo II skyriuje „Mokslo ir studijų institucijos“ siūlome aiškiau įtvirtinti lituanistikos prioritetą ne tik apibrėžiant mokslinių tyrimų institutų veiklą (12 straipsnyje), bet ir aukštųjų mokyklų veiklas. Tuo tikslu siūlome papildyti universitetų veiklai skirtą **10 straipsnį**, taip pat papildyti kolegijų veiklai skirtą **11 straipsnį**.

Atkreipiame dėmesį, kad dabartinio Įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 1 dalyje įrašyta, kad aukštosios mokyklos vykdo tik profesionalaus meno veiklas, o tai apriboja galimybes aukštosiose mokyklose plėtoti profesionaliajam menui nepriskiriamas etnokultūrinio meno (folkloro, tautodailės) veiklas, todėl siūlome iš minėtų 10 ir 11 straipsnio 1-ųjų dalių išbraukti žodį „profesionalus“, paliekant tik „meną“ (tuo labiau, kad kituose Įstatymo straipsniuose minimas tik „menas“).

- Siūlome įtraukti lituanistikos prioritetą į svarbiausių institucijų, atsakingų už mokslo ir studijų valdymą, funkcijas papildant Įstatymo III skyriuje „Mokslo ir studijų valdymas“ **15 straipsnį** „Lietuvos mokslo taryba“, **21 straipsnį** „Vyriausybės strateginės analizės centras“ ir **22 straipsnį** „Studijų kokybės vertinimo centras“.

Atkreipiame dėmesį, kad dabartiniame Įstatyme 22 straipsnio 3 dalyje apibrėžiant kolegialaus valdymo organo Studijų kokybės vertinimo centro tarybos sudarymą yra nustatyta, kad vienas iš šios tarybos narių, kurį deleguoja Seimo Švietimo ir mokslo komitetas, privalo būti „tarptautinis ekspertas, gyvenantis ir dirbantis ne Lietuvos Respublikoje“. Toks reikalavimas atrodo nepagrįstai, nes Seimas renkamas atstovauti būtent Lietuvos žmonėms, o ne užsienio atstovams. Dėl to EKG siūlo iš Įstatymo 22 straipsnio 3 dalies išbraukti sakinį „Seimo Švietimo

ir mokslo komiteto deleguojamas tarybos narys turi būti tarptautinis ekspertas, gyvenantis ir dirbantis ne Lietuvos Respublikoje.“

- Kad būtų sudarytos realios valstybinės paskatos lituanistikos prioritetui įgyvendinti, siūlome papildyti **24 straipsnio** 2 dalį nuostata, kad Vyriausybė nacionalinėse plėtros programose nustato lituanistikos įgyvendinimui skirtas priemones (išskiriant jas šalia kitų priemonių, skirtų studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų plėtotei).

- Įstatymo **46 straipsnio** „Mokslo ir studijų kokybės užtikrinimas“ 3 dalyje akcentuojamas aukštųjų mokyklų studijų kokybės užtikrinimas grindžiant Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis, o mokslo kokybės – Europos mokslinių tyrimų erdvės nuostatomis. Su tuo prasilenkia Įstatymo nuostata, kad lituanistikos prioriteto įgyvenimas yra nacionalinės svarbos misija, todėl siūlome papildyti Įstatymo 46 straipsnio 3 dalį nuostata, kad mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo reikalavimai Lietuvoje taip pat derinami su lituanistikos prioriteto įgyvendinimo poreikiais.

Šią nuostatą dėl atsižvelgimo į lituanistikos prioriteto įgyvendinimo poreikius būtina įtraukti ir į **48 straipsnio** „Išorinis studijų vertinimas ir akreditavimas“ 5 dalį.

- Siūlome įtraukti nuostatas dėl lituanistikos prioriteto įgyvendinimo į Įstatymo VII skyriaus „Mokslo ir studijų finansavimas“ **75 straipsnio** „Valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšos“ 1 ir 4 dalis, **75² straipsnio** „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, meno veiklos vertinimo kriterijai, taikomi skiriant valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšas“ 1 ir 3 dalis, **75³ straipsnio** „Valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai plėtoti skirstymas mokslo ir studijų institucijoms“ 6 dalį, **76¹ straipsnio** „Studijų veiklos pasiekimų vertinimo kriterijai, taikomi skiriant valstybės biudžeto skatinamojo finansavimo lėšas“ 1 dalį, **77 straipsnio** „Studijų kainos apmokėjimas valstybės biudžeto lėšomis“ 3, 4 ir 8 dalis, **83¹ straipsnio** „Specialiosios sutartys su mokslo ir studijų institucijomis“ 2 dalį ir **84 straipsnio** „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos finansavimas“ 1 dalį.

- Įvairiuose Įstatymo straipsniuose kalbant apie mokslo ir studijų plėtrą daugiausia akcentuojamos mokslo ir studijų sąsajos su verslu, ekonomika bei socialinėmis reikmėmis, tačiau neretai lieka nuošalyje kultūros, švietimo ir aplinkosaugos reikmės. Siekdami Įstatymo turinio vientisumo bei nuostatų dėl mokslo ir studijų svarbos kultūrai, švietimui ar aplinkosaugai svarbos įtvirtinimo, siūlome įtraukti kultūrą, švietimą ir (ar) aplinkosaugą į tuos Įstatymo straipsnius, kuriuose šie aspektai nepagrįstai liko nepaminėti: **10 straipsnio** 2 ir 5 dalis; **11 straipsnio** 2 dalį; **12 straipsnio** 3 dalį; **13 straipsnio** 1 dalį; **45 straipsnio** 3 dalį; **48 straipsnio** 5 dalį; **75¹ straipsnio** 1 ir 2 dalis; **77 straipsnio** 3, 4 ir 8 dalis; **82 straipsnio** 10¹ dalį ir **84 straipsnio** 6 dalį.

Prašome apsvarstyti šiuos siūlymus dėl Mokslo ir studijų įstatymo keitimo būsimame Seimo Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos posėdyje.

PRIDEDAMA Etninės kultūros globos tarybos siūlymai dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 konkrečių straipsnių keitimo, 8 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

LIETUVIŲ LIAUDIES
DAINŲ METAI
2025

**Etninės kultūros globos tarybos siūlymai dėl
Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 konkrečių straipsnių keitimo**

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

3 straipsnis. Mokslo ir studijų principai

3. Valstybė teikia lituanistikos tyrimams ir studijoms, sprendžiantiems esminius tautos tapatybės išsaugojimo, stiprinimo Lietuvoje ir užsienyje ir jos raidos uždavinius, prioritetą. **Lituanistikos prioritetas grindžiamas siekiais didinti lituanistinių tyrimų poveikį visuomenei ugdant patriotiškumą ir atsparumą krizėms, populiarinti lietuvių kultūrą ir lituanistikos mokslo žinias Lietuvoje bei užsienyje, kurti ir plėtoti lietuviškąją mokslo terminiją, lietuvių kalbos ir kultūros skaitmeninius duomenynus, užtikrinti kitų lituanistikos plėtos poreikių įgyvendinimą.** Mokslo ir studijų institucijos, kiek jos dalyvauja įgyvendinant šį prioritetą, laikomos vykdančiomis ypatingos nacionalinės svarbos veiklą.

4. Švietimo ir mokslo ministras nustato pagrindines aukštojo mokslo tarptautiškumo, lituanistikos (baltistikos) plėtos **Lietuvoje ir** užsienyje skatinimo kryptis, prioritetus ir priemones.

4 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

12¹. Lituanistika – lietuvių kalbos, literatūros, istorijos, folkloro ir kito nematerialaus bei materialaus lietuvių kultūros paveldo duomenų kaupimas, tyrimai, studijos ir sklaida. Lituanistika yra sudėtinė baltistikos dalis, siejasi su kitų baltų tautų kalbų, tarmių, kultūros ir istorijos tyrimais.

II SKYRIUS. MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJOS

10 straipsnis. Universitetas

1. Universitete turi būti atliekami tarptautinio lygio **ir (ar) lituanistinį prioritetą įgyvendinantys** fundamentiniai ir taikomieji moksliniai tyrimai (toliau – moksliniai tyrimai), eksperimentinė plėtra ir (arba) plėtojamas **profesionalusis** menas, vykdomos šia veikla grindžiamos studijos, užtikrinamos sąlygos asmenims mokytis visą gyvenimą.

2. Universitetas turi būti socialiai atsakingas bendradarbiaudamas su suinteresuotomis visuomenės, verslo, **kultūros, švietimo, aplinkosaugos** ir valdžios atstovų grupėmis diegiant technologines ir socialines inovacijas bei ugdant asmens ir bendruomenės gebėjimus savarankiškai ir kūrybiškai mąstyti ir veikti. **Valstybinis universitetas, kuris įgyvendina lituanistikos prioritetą ir įvardija tai savo statute, turi ypatingos nacionalinės svarbos statusą.**

5. Universitetas negali vykdyti koleginių studijų ir teikti aukštojo koleginio išsilavinimo, išskyrus:

1) šio įstatymo 53 straipsnio 18 dalyje nustatytus atvejus;

2) jeigu Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis, įvertinus atliktų išorinio studijų vertinimo ir išorinio mokslo ir studijų institucijų vertinimo rezultatus, mokslo ir studijų institucijų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos bei meno veiklos vertinimo rezultatus, specialistų poreikį, valstybės ūkinės, socialinės, kultūrinės, **švietimo** plėtos, **aplinkosaugos, lituanistikos**

prioriteto įgyvendinimo poreikius ir ateities perspektyvas, universiteto statute yra numatytas koleginių studijų vykdymas pagal Vyriausybės nustatytos studijų krypties (krypčių, krypčių grupės) trumposios ir pirmosios pakopų koleginių studijų programas;

11 straipsnis. Kolegija

1. Kolegijoje turi būti atliekami taikomieji moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra ir (arba) plėtojamas **profesionalusis** menas, vykdomos šia veikla ir profesine praktika grindžiamos studijos, teikiamas aukštasis koleginis išsilavinimas, sudaromos sąlygos asmenims mokytis visą gyvenimą.

2. Kolegijos socialinė atsakomybė siejama su darniu regiono vystymu bendradarbiaujant su vietos bendruomenės, verslo, **kultūros, švietimo, aplinkosaugos** ir valdžios atstovų grupėmis bei ugdant asmens ir bendruomenės gebėjimus savarankiškai ir kūrybiškai mąstyti bei veikti. **Kolegija, kuri įgyvendina lituanistikos prioritetą ir įvardija tai savo statute, turi ypatingos nacionalinės svarbos statusą.**

12 straipsnis. Mokslinių tyrimų institutas

3. Valstybinio mokslinių tyrimų instituto tikslai:

1) vykdyti šalies ūkio, **aplinkosaugos, kultūros, švietimo, sveikatos apsaugos** ir visuomenės tęstinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius tam tikrų krypčių mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą;

2) bendradarbiauti su verslo, **kultūros, švietimo, aplinkosaugos, valdžios** ir visuomenės atstovais, vykdyti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą;

3) skleisti visuomenėje mokslo žinias, diegti jas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą bei socialinėje ir ūkinėje veikloje, prisidėti prie inovacijomis ir žiniomis grindžiamos **aplinkosaugos, ekonomikos kūrimo, žinioms imlios visuomenės ugdymo.**

4. Valstybiniai mokslinių tyrimų institutai, kurių tikslas – **įgyvendinti lituanistikos prioritetą** ~~kaupiti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį lituanistikos paveldą, vykdyti fundamentinius lietuvių kalbos, etnologijos, raštijos, kultūros ir istorijos paveldo tyrimus,~~ turi ypatingos nacionalinės svarbos statusą. Šį statusą įgyvendina Vyriausybė, tvirtindama jų įstatus ir priimdama kitus teisės aktus.

13 straipsnis. Mokslinių tyrimų instituto teisės ir pareigos

1. Mokslinių tyrimų institutas turi teisę:

2) atlikdamas savo misiją, bendradarbiauti su Lietuvos Respublikos ir užsienio fiziniaisiais ir juridiniais asmenimis, kitomis organizacijomis ir jų padaliniais;

3) leisti mokslo ir kitą literatūrą, pasirinkti būdus savo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatams skelbti;

4) kartu su universitetais šio įstatymo nustatyta tvarka rengti mokslininkus, padėti rengti specialistus;

5) skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros rezultatų panaudojimą ūkio, socialinio ir kultūrinio gyvenimo, **švietimo, aplinkosaugos ir kitose** srityse;

- 6) vykdyti ekspertizes, teikti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros konsultacijas ir kitas paslaugas pagal sutartis su Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių juridiniais asmenimis ar kitomis organizacijomis, fiziniais asmenimis bei kitų valstybių juridiniais ir fiziniais asmenimis;
- 7) turtą valdyti, naudoti ir juo disponuoti teisės aktų nustatyta tvarka.

III SKYRIUS. MOKSLO IR STUDIJŲ VALDYMAS

15 straipsnis. Lietuvos mokslo taryba

1. Lietuvos mokslo taryba yra ekspertinę ir patariamąją funkciją valstybės mokslo ir studijų politikos klausimais atliekanti ir pagal savo kompetenciją valstybės mokslo ir studijų politiką įgyvendinanti institucija. Lietuvos mokslo tarybos veiklos tikslai – teikti valstybės mokslo ir studijų politiką formuojančioms institucijoms siūlymus, išvadas bei rekomendacijas dėl mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, moksliniais tyrimais grįstų inovacijų, aukštojo mokslo ir mokslininkų rengimo politikos formavimo ir įgyvendinimo, formuoti moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai palankią aplinką, skatinti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos kokybę bei šios veiklos rezultatų perdavimą visuomenei, **lituanistikos prioriteto įgyvendinimą**, skatinti Lietuvos Respublikos fizinių ir juridinių asmenų integraciją į tarptautinę mokslinių tyrimų erdvę, organizuoti ir vykdyti programinį konkursinį mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos finansavimą pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos arba Lietuvos mokslo tarybos patvirtintas programas ar kitas priemones bei Lietuvos mokslo ir studijų institucijų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei meno veiklos vertinimus, mokslo ir meno doktorantūros bei mokslininkų stažuotojų ugdymo vertinimus, Lietuvos narystės tarptautinėse mokslinių tyrimų infrastruktūrose vertinimus, Seimo ar Vyriausybės pavedimu atstovauti Lietuvai tarptautinėse mokslinių tyrimų infrastruktūrose, skatinti mokslo ir studijų institucijų ir ūkio subjektų bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros srityje. Lietuvos mokslo tarybos funkcijas nustato Lietuvos mokslo tarybos nuostatai ir kiti teisės aktai.

21 straipsnis. Vyriausybės strateginės analizės centras

Šio įstatymo reguliavimo srityje Vyriausybės strateginės analizės centras:

- 1) vykdo mokslo ir studijų sistemos stebėseną;
- 2) rengia mokslo ir studijų sričių būklės analizes ir teikia išvadas dėl mokslo ir studijų sistemos tobulinimo;
- 3) rengia analitinę informaciją apie specialistų rengimą mokslo ir studijų institucijose, prognozuoja aukštojo mokslo kvalifikacijų poreikį;
- 4) vertina mokslo ir studijų sistemos tendencijas, **lituanistikos prioriteto įgyvendinimą**, identifikuoja svarbiausius sprendinius nacionalinio lygio iššūkius, rengia strategines įžvalgas.

22 straipsnis. Studijų kokybės vertinimo centras

2. Studijų kokybės vertinimo centras, atlikdamas išorinį vertinimą ir akreditavimą, skatina aukštųjų mokyklų veiklos kokybę, **lituanistikos prioriteto įgyvendinimą** ir, atlikdamas užsienio kvalifikacijų vertinimą ir pripažinimą bei informacijos teikimą, kuria palankias laisvo asmenų judėjimo sąlygas.

3. Studijų kokybės vertinimo centro kolegialus valdymo organas yra Studijų kokybės vertinimo centro taryba, sudaroma iš 11 narių. Po vieną Studijų kokybės vertinimo centro tarybos narį 6 metų kadencijai deleguoja Seimo Švietimo ir mokslo komitetas, švietimo, mokslo ir sporto ministras, po du narius 6 metų kadencijai deleguoja universitetus, kolegijas vienijančios organizacijos, keturis narius 6 metų kadencijai deleguoja socialinius partnerius vienijančios organizacijos, vienas tarybos narys 2 metų kadencijai deleguojamas studentus vienijančios organizacijos. ~~Seimo Švietimo ir mokslo komiteto deleguojamas tarybos narys turi būti tarptautinis ekspertas, gyvenantis ir dirbantis ne Lietuvos Respublikoje.~~ Studijų kokybės vertinimo centro tarybos sudėtį skelbia švietimo, mokslo ir sporto ministras. Studijų kokybės vertinimo centro tarybos nariams už jų darbą apmokama Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo nustatyta tvarka.

24 straipsnis. Moksliniai tyrimai, eksperimentinė plėtra ir inovacijų plėtotė

2. Studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinei plėtrai ir inovacijų plėtotei **bei lituanistikos prioriteto įgyvendinimui** skirtas priemonės nacionalinėse plėtos programose nustato Vyriausybė.

V SKYRIUS. MOKSLO IR (ARBA) MENO IR STUDIJŲ VEIKLA

45 straipsnis. Mokslo ir (arba) meno ir studijų vienovė

3. Kolegijose mokslo ir (arba) meno ir studijų vienovė užtikrinama per glaudų ryšį su praktika – dėstytojų ir studentų dalyvavimą taikomuosiuose moksliniuose tyrimuose, meno projektuose ir eksperimentinės plėtos darbuose pagal verslo, pramonės, **kultūros, švietimo, aplinkosaugos** ir kitų organizacijų užsakymus, regionų plėtos projektuose, konsultacinėje veikloje.

46 straipsnis. Mokslo ir studijų kokybės užtikrinimas

3. Aukštųjų mokyklų studijų kokybės užtikrinimas grindžiamas Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis. Mokslo kokybės užtikrinimas grindžiamas Europos mokslinių tyrimų erdvės nuostatomis. **Mokslo ir studijų kokybės užtikrinimo reikalavimai Lietuvoje taip pat derinami su lituanistikos prioriteto įgyvendinimo poreikiais.**

48 straipsnis. Išorinis studijų vertinimas ir akreditavimas

5. Valstybinių aukštųjų mokyklų studijos turi būti vertinamos ir akredituojamos atsižvelgus į valstybės ūkinės, socialinės, **švietimo**, kultūrinės plėtos, **aplinkosaugos, lituanistikos prioriteto įgyvendinimo** poreikius ir ateities raidos perspektyvą. Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašą, vertinamąsias sritis ir rodiklius tvirtina švietimo ir mokslo ministras.

VII SKYRIUS. MOKSLO IR STUDIJŲ FINANSAVIMAS

75 straipsnis. Valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšos

1. Valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos skiriamos:

1) moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai plėtoti, **lituanistikos prioritetui įgyvendinti**;

2) lėšos studijų kainai valstybės finansuojamose studijų vietose apmokėti ir studijų stipendijoms;

3) administravimui ir ūkiui;

4) sudėtingos infrastruktūros objektų priežiūrai;

5) kitoms reikmėms.

4. Mokslo ir studijų institucijoms valstybės biudžeto skatinamojo finansavimo lėšos skiriamos:

1) skatinti už mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, meno veiklos pasiekimus, **lituanistikos prioriteto įgyvendinimą**;

2) skatinti už studijų veiklos pasiekimus.

75² straipsnis. Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, meno veiklos vertinimo kriterijai, taikomi skiriant valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšas

1. Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ekspertinis vertinimas atliekamas pagal šiuos vertinimo kriterijus:

1) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros kokybė (svorio koeficientas skiriant lėšas – 0,65);

2) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ekonominis, **kultūrinis, šviečiamasis, aplinkosauginis** ir socialinis poveikis (svorio koeficientas skiriant lėšas – 0,2);

3) mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros perspektyvumas (svorio koeficientas skiriant lėšas – 0,15).

2. Meno veiklos ekspertinis vertinimas atliekamas pagal šiuos vertinimo kriterijus:

1) meno veiklos kokybė (svorio koeficientas skiriant lėšas – 0,8);

2) meno veiklos kultūrinis, ekonominis, **šviečiamasis** ir socialinis poveikis (svorio koeficientas skiriant lėšas – 0,2).

3. Universitetų, mokslinių tyrimų institutų ir kolegijų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, meno veiklos formalusis vertinimas (toliau – formalusis vertinimas) atliekamas pagal šiuos kriterijus:

1) paskelbtų mokslinių tyrimų rezultatų ir meno darbų sklaida, **lituanistikos prioriteto įgyvendinimas**, registruotos intelektinės nuosavybės tarptautinė teisinė apsauga;

2) mokslo ir studijų institucijų gautos tarptautinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos programų lėšos;

3) mokslo ir studijų institucijų lėšos, gautos iš ūkio subjektų, nevyriausybinių organizacijų ir fizinių asmenų už mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno užsakymus, pagal intelektinės nuosavybės licencines ir perdavimo sutartis ir pagal paramos sutartis moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai ir meno veiklai vykdyti.

75³ straipsnis. Valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai plėtoti skirstymas mokslo ir studijų institucijoms

6. Valstybės biudžeto bazinio ir skatinamojo finansavimo lėšų skirstymas mokslo ir studijų institucijų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai **bei lituanistikos prioriteto įgyvendinimo veikloms** plėtoti detalizuojamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos tvirtinamame tvarkos apraše.

76¹ straipsnis. Studijų veiklos pasiekimų vertinimo kriterijai, taikomi skiriant valstybės biudžeto skatinamojo finansavimo lėšas

1. Mokslo ir studijų institucijų studijų veiklos pasiekimų vertinimas atliekamas pagal šiuos formalius kriterijus:

1) studijų rezultatyvumas;

2) studijų tarptautiškumas;

2¹) lituanistikos prioriteto užtikrinimas;

3) studentų įdarbinimas į mokslo, meno ir studijų veiklas;

4) absolventų karjeros sėkmingumas;

5) studijų prieinamumas;

6) mokslo ir studijų institucijų lėšos, gautos iš ūkio subjektų, nevyriausybinių organizacijų ir fizinių asmenų už užsakymus studijoms ir pagal paramos sutartis studijų veiklai vykdyti.

77 straipsnis. Studijų kainos apmokėjimas valstybės biudžeto lėšomis

3. Atitinkamais metais į mokslo ir studijų institucijas priimamų asmenų trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų, antrosios pakopos, doktorantūros, profesinių studijų vietų, studijų stipendijų preliminarų skaičių ir skiriamą valstybės finansavimą (nustatytus pagal patvirtintas atitinkamų metų normines studijų kainas ir studijų kryptių grupes ir (arba) jų grupių junginius arba bendrą skaičių pagal studijų pakopas (mokslo ir meno doktorantūros – pagal mokslo ir meno sritis) iki kiekvienų metų balandžio 2 dienos nustato Vyriausybė, atsižvelgdama į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros, **švietimo bei aplinkos apsaugos, lituanistikos prioriteto įgyvendinimo** poreikius ir valstybės finansines galimybes. Antrajai konkursinei eilei sudaryti Vyriausybė skiria ne mažiau kaip 10 procentų valstybės finansuojamų studijų vietų ir valstybės finansavimo lėšų (nustatytų pagal atitinkamais metais į pirmosios pakopos ir vientisąsias studijas priimamų asmenų preliminarų valstybės finansuojamų studijų vietų skaičių ir skiriamą valstybės finansavimą).

4. Atitinkamais metais į mokslo ir studijų institucijas priimamiems trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų studentams skiriamo valstybės finansavimo ir preliminarus valstybės finansuojamų trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymą pagal studijų kryptis ir (arba) jų grupes (menų studijų – ir pagal studijų programas arba specializacijas, vidaus sistemos pareigūnų ir sveikatos priežiūros specialistų rengimo studijų – pagal studijų programas, pedagogų, **švietimo pagalbos specialistų, etnologų ir**

kitų kultūros specialistų rengimo studijų – pagal studijų programas arba specializacijas ir (arba) studijų programų arba specializacijų grupes) iki kiekvienų metų balandžio 15 dienos nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras, atsižvelgdamas į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros, **švietimo bei aplinkos apsaugos, lituanistikos prioriteto įgyvendinimo** poreikius, valstybės finansines galimybes ir įvertinęs absolventų įsidarbinimo rodiklius. Atsižvelgdamas į priimtą į trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamas vietas asmenų skaičių per pastaruosius trejus metus ir studijų kryptių vertinimo rezultatus, švietimo, mokslo ir sporto ministras iki kiekvienų metų balandžio 15 dienos nustato atitinkamais metais antrajai konkursinei eilei formuoti skiriamų pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus paskirstymą pagal studijų kryptis ir (arba) jų grupes (menų studijų – ir pagal studijų programas arba specializacijas, pedagogų, **švietimo pagalbos specialistų, etnologų ir kitų kultūros specialistų** rengimo studijų – pagal studijų programas, specializacijas arba jų grupes).

8. Preliminaraus valstybės finansuojamų antrosios pakopos universitetinių studijų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo paskirstymą pagal aukštąsias mokyklas ir studijų kryptių grupes bei galimą nuokrypį tarp studijų kryptių grupių tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras, neviršydamas valstybės finansavimo, atsižvelgdamas į valstybės ūkinės, socialinės ir kultūrinės plėtros, **švietimo bei aplinkos apsaugos, lituanistikos prioriteto įgyvendinimo** poreikius, valstybės finansines galimybes, mokslo ir studijų institucijų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros bei meno veiklos rezultatų įvertinimą ir (arba) pirmosios pakopos absolventų pagal studijų kryptių grupes ir (arba) studijų kryptis skaičių. Preliminaraus valstybės finansuojamų antrosios pakopos studijų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo paskirstymas pagal aukštąsias mokyklas tvirtinamas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Universitetai, vykdantys tarpkryptines magistrantūros studijas, savo nustatyta tvarka nustato studijų kryptių grupę, su kuria susieja studentų priėmimą.

82 straipsnis. Stipendijos ir kita parama studentams

10¹. Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto lėšų tikslinės stipendijos gali būti mokamos studentams, įstojusiems į Vyriausybės nustatytą prioritetinių studijų kryptių, studijų programų grupių ar studijų programų **bei specializacijų** valstybės finansuojamas studijų vietas ar nefinansuojamas studijų vietas su studijų stipendija, neatsižvelgiant į kitas gaunamas stipendijas ar paramą. Tikslinė stipendija mokama neturintiems akademinį skolų studentams ne rečiau kaip kartą per pusę metų visą studijų laikotarpį, bet ne ilgiau kaip studijų programoje nustatyta studijų trukmė. Atitinkamų metų trumposios pakopos, pirmosios pakopos, antrosios pakopos ir vientisųjų studijų prioritetines studijų kryptis, studijų programų grupes ar studijų programas **bei specializacijas** nustato Vyriausybė iki kiekvienų metų balandžio 2 dienos, atsižvelgdama į ministerijų **ir Seimui atskaitingų valstybinių institucijų, padedančių Seimui formuoti ir įgyvendinti valstybės politiką išskirtinėse nacionalinės svarbos srityse**, pasiūlymus, valstybės ūkinės, socialinės, kultūrinės ir regioninės plėtros, **švietimo, aplinkos apsaugos, lituanistikos prioriteto įgyvendinimo** poreikius, nacionalinės žmogiškųjų išteklių stebėsenos informaciją, Vyriausybės nustatytas prioritetines mokslo tiriamosios ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų raidos kryptis ir jų

prioritetus bei valstybės finansines galimybes. Tikslines stipendijas administruoja Valstybinis studijų fondas.

83¹ straipsnis. Specialiosios sutartys su mokslo ir studijų institucijomis

2. Specialiosios sutarties objektu gali būti:

- 1) mokslo ir studijų institucijos mokslo ir (arba) studijų veiklos plėtra;
- 2) mokslo ir studijų institucijos mokslo ir (arba) studijų veiklos kokybės didinimas;
- 3) investicijos į valstybinės mokslo ir studijų institucijos infrastruktūrą;
- 4) valstybinių mokslo ir studijų institucijų veiklos optimizavimas;
- 5) valstybės tarptautinių įsipareigojimų vykdymas;

5¹) lituanistikos prioriteto įgyvendinimas;

6) kitos priemonės, įgyvendinančios Vyriausybės tvirtinamame Nacionaliniame pažangos plane nustatytus strateginius tikslus ir pažangos uždavinius, jeigu šių priemonių įgyvendinimo tvarką reglamentuojantys teisės aktai nenustato kitaip.

84 straipsnis. Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir meno veiklos finansavimas

1. Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra, meno veikla valstybinėse ir nevalstybinėse mokslo ir studijų institucijose finansuojami:

1) iš valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšų, skirtų moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai;

- 2) pagal nacionalines mokslo ir technologijų programas;
- 3) pagal konkursines mokslinių tyrimų programas;
- 4) pagal konkursines technologijų programas;
- 5) pagal valstybės užsakymus inovacinei veiklai vykdyti;

5¹) pagal valstybės užsakymus lituanistikos prioritetui įgyvendinti;

6) pagal ūkio subjektų užsakymus vykdyti eksperimentinės plėtros veiklą;

7) pagal valstybės investicijų programas ir valstybės investicijų projektus valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms;

8) iš valstybės fondų lėšų;

9) iš tarptautinių ir užsienio fondų ir organizacijų skiriamų lėšų;

10) iš kitų teisėtai gautų lėšų.

6. Su konkursinėmis mokslinių tyrimų programomis susiję Lietuvos ūkio, kultūros, **švietimo**, socialinės, sveikatos, krašto ir gamtos apsaugos, kitų sričių moksliniai tyrimai, specialistų rengimas ir kitos veiklos sritys finansuojami iš tvirtinant šias programas joms numatomų lėšų, kuriomis disponuoja suinteresuotos ministerijos, fondai, mokslo ir studijų institucijos, verslo subjektai.
